

Izjeto razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopis se ne vrača.

Oglas: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razgasi, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leto K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštnine proste.

Upravništvo v Ljubljani
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Ostra kritika.

Oni voditelji srbske komunistič-
ne stranke v Belgradu, ki so na kon-
gresu v Vukovaru predstavljali
strankino opozicijo, so izdali nedav-
no pod naslovom: »Naša sporna pi-
tanja« (naša sporna vprašanja) na
delavstvo manifest v katerem ob-
širno in izčrпно utemeljuje svoje
držanje v stranki po vukovarskem
kongresu. Z obljavo tega manifesta
je postal razcen komunistične stran-
ke očividni opozicija se je od
zgoraj enotne stranke popolnoma
ločila.

V manifestu, katerega so pod-
pisali največje voditelji delav-
stva v bivši Srbiji, med njimi če-
stisti starina Draviša Lančević ob-
tlačujejo ti stari bojevnik za delav-
ska prava obširno vzroke, ki so jih
dovedli do tega odločnega koraka
baš pred volitvami. Ni dvoma, da bo
vse, kar so oni objavili v tem mani-
festu, silno vplivalo na razpoloženje
mas, in da bo mnogo pripomoglo
do tako potrebne razčiščenja po-
stojnih osnovnih vprašanj današ-
njega delavskega gibanja. Mi bi
prav radi prinesli cel manifest, ki je
izšel v obliki brošure v slovenskem
prevodu, toda zaradi pomanjkanja
prostora se moramo omejiti le na
najvažnejša vprašanja. Upamo pa, da
bode tudi skromen izvleček iz te
brošure mnogo pripomogel, da se
tudi našemu delavstvu, kolikor ga
je iz nenoučenosti zašlo na ne-
varno pot, polagoma in pravočasno
odvrne od, da bo spoznalo komu
voda neenkratni koraki in poli-
tika strasti.

Fno najzanimivejših poglavij je
ono, kjer se razpravlja o postanku
razvolu in vplivu

ruske revolucije.

»Ruski boljševiki so spočetka
priznavali revolucionarni marksiz-
em in to teorijo so predelali v novo
samostojno obliko, ki predstavlja
nekako sredino med anarizmom in
znanstvenim marksizmom. Potrebno
razvoja so zanikali. Oni pravijo.
V bodoči revoluciji se bodo uprli
vsj razredi, buržoazija, proletarijat
in kmetie. Oblast bo padla v roke
proletarijatu, ker je najbolj organi-
ziran. Proletarijatu ni treba napra-
viti konec buržujski revoluciji, am-
pak naj to takoj nadaljuje kot soci-
jalno revolucijo, ki naj ne uniči sa-
mo carizma in plemstva, ampak tudi
meščansko demokracijo na mesto.
Katero naj uvede komunizem. Vse
to je izvedljivo, ako ljudje hočejo.

Tako opisuje manifest idealizirano
rusko boljševičko pred izbruhom
ruske revolucije. Revolucija samo
opisuje sledeče:

»Ko je 1. 1917. v Rusiji izbruh-
la revolucija, ko je staro društvo
s svojim vladnim aparatom vred
razpadlo, ko so si kmetie delili zem-
ljo in se brigali le za svoje zadeve,
je postal proletarijat v mestih vse-
močnejši in prevzel vsa oblast v svo-
je roke brez velikih težav. Tako se
je zgodilo, da je prišel komunizem
na površje ne kot rezultat gospo-
darskega in socialnega napredka,
ne kot plod visokega razvoja in ši-
rokih kulturnih potreb, ampak veče-
je človeštva, ampak manišina ga je
družbi diktirala. To je bil velik
historičen eksperiment!«

Kakor je torej razvidno, so bi-
le v Rusiji dani posebni predpogoji,
da se je moral komunizem polastiti
oblasti. Drugo vprašanje pa je, in
tudi za nas vprašanje, ali je
prvič, ali so tak ali sični predpo-
godi dani tudi pri nas in drugič, če
se ho morel komunizem v Rusiji
tudi obdržati. To so vprašanja
vprašanja, kajti če propade komu-
nizem v Rusiji, je njegova usoda za-
necenjena za dolgo dobo. Kaj pravi
manifest o tem?

»Ruska revolucija se je začela
kot meščanska revolucija, ki je pri-
borila 100 milijonom kmetom malo
posest. Historični pomen te revo-
lucije leži v tem, da se je učvrstila
privatna last najvažnejšega proiz-
vodnega sredstva v Rusiji, t. i. zem-
lje. Tri četrtine Rusov so danes
svobodni privatni posestniki, prvič
v zgodovini svobodni privatni
posestniki. Samo oni morejo dik-
tirati v Rusiji. Boi proti velenosest-
nikom, ki je združil z mestnim de-
lavstvom politična nezrelost, strah
pred povratkom velenosestnikov in
na fakt, da jih je sovjetska vlada
pustila v njihovih vaseh v miru —
to so bili vzroki, da so kmetie pre-
nastili vlado, mestnemu proletarija-
tu. Boljševiki so prevzeli politično
oblast in organizirali komunistično
gospodarstvo. Toda ekonomska so-
cijalna in politična podlaga, na ka-
teri oni zidajo, je preveč slaba. Kako
je mogoče, da komunistično gos-
podarstvo, če so tri četrtine prebiva-
stva privatni posestniki, ki niso
za komizem? Ali ne bo
nastala sovjetska diktatura na od-
por kmetov? Ruskim komunistom
je nastalo lažno, da njihova tvorba
v Rusiji ne more dolgo trajati. Oni
vedo, da se bo njihova zgradba
zrušila, če je ne naslonijo na dežele,
kjer vlada velikanizem in veleno-
sist.

Komunistično gospodarstvo in
proizvajanje je mogoče le tam, kjer
so dani za to tehnični in socialni
predpogoji, velika industrija v me-
stih in na deželah.

To je tako lažno in prirodno kot
beli dan. Ali si more misliti razumen
človek ruskega kmeta, ki je komaj
postal privaten lastnik zemlje, kot
predpogoj komunizma. In če so
ruski kmetie boljševike podpirali v
boju proti Poljakom, Denikinovi
t. i. tega niso storili iz komunistične za-
vesti, ampak iz strahu pred povrat-
kom carističnih velenosestnikov!

Zakaj ne hočejo vodstvo komu-
nišičneve pokreta imeti v svojih ro-
kah, ravno v ruski komunisti? Olet-
mo, kaj odgovarja manifest na to
vprašanje:

»Ker vidijo, da v Rusiji niso da-
ni gospodarski in socialni predpo-
godi za zdravo komunistično delo,
ker vidijo, da so napravili samo za-
časen skok, zato prolašajo sebe za
izbrane vodje svetovnega proletari-
jata. To, kar je potrebno nim da
bi se mogli obdržati kot vlada v so-
cijalno nezrelih odnosih v Ru-
siji, to prolašajo kot potrebno
svetovnega proletarijata. Oni
počejo internacionalno, ki bi vzrastla
iz potreb svetovnega proletari-
jata, ampak hočejo internacionalno,
ki bi stala pod gospodstvom ru-
ske komunistične stranke, interna-
cionalno, ki bi bila navaden suženj
Moskve.«

Sedaj vprašamo: Ali je to inter-
nacionalna solidarnost? Ali si mo-
re stranke v eni deželi lastiti gos-
podstvo nad vsemi? Ali odgo-
varja to principom demokracije, kjer
raste in izhaja oblast in moč od
vseh članov ven, potem volje-
te, a ne notom diktature?

Ruski boljševizem je torej pri-
silen, da zahteva zase neomejeno
oblast in diktaturo nad svetovnim
proletarijatom, ako se hoče obdržati
na krnili v Rusiji. Sili jih v to vna-
jni položaji z ene notranji z druge
strani. Oni ne morejo čakati na raz-
vol revolucionarnega vpliva po
svetu. Oni ne iščejo zveze z ljudmi,
ki zasledujejo v bistvu iste cilje, ki
na počelo riskirajo svoje delav-
skega pokreta, ampak zahtevajo od
proletarskih strank, da morajo biti
vse samo njihovi aventi. In zato se
divljajo proti vsemu, kar se uga sa-
mostojno misli.

Zakaj delajo tako? Zato ker so
prezrli eno tako enostavno resnico:
Ni vse za vsakega in povsod. Mi ne
moremo presajevati palm iz vročih
dežel na sever, ker tam pozimejo.
Mi ne moremo prenesti severnih
medvedov, ki so ustvarjeni za mrz-
lo, v tropske vroče kraje, osrednje Af-
rike, ker tam poginejo. Tako tudi
boljševiški metod ne moremo pre-
nesti iz dežele, kjer je vladala tira-
nija in skrajni absolutizem, v popol-
noma nesposobni obliki v deže-
le, kjer je vladal že desetletja demo-
kratski duh, kjer so ljudje vedeli in
vedo, kaj je ustava, kaj je parlamen-
tarizem in druge demokratske svo-
bode! To ni mogoče.

Poglejmo, kaj pravi centuma-
ški proglas:

»Kapitalizem ni v vseh deželah
jednako razvit. Razmerje med močjo
proletarijata in med močjo bur-
žvazije je v različnih deželah raz-
lično, ravno tako je neenakoma raz-
vita tudi razredna zavestnost delav-
stva v različnih deželah. Zato je ab-
surdno in nesmiselno, če danes raz-
vija moskovska vlada, da mora bi-
ti borbeno sredstvo proletarijata, v
vseh deželah eno in isto, namreč
oborožen upor in meščanska vojna.
Mednarodni proletarijat je delež od-
tega, da bi moral danes začeti kako
internationalno akcijo, tudi blazno, a
nikakor ni v stanju, da bi moral za-
čet oboroženo ustajo!

Fno vprašanje pa je, ki bi ute-
gnilo proletarijat celega sveta zedini-
ti: To je hubezen do ruske revolucije
in volja, da se jo varuje in brani.
Danes ni boljševa sredstva za raz-
vijanje revolucionarnih energij pro-
letarijata in za njegovo ujediničenje
v eno samo veliko svetovno inter-
nacionalno, kakor je bil za to da se
mednarodna reakcija ovira, da ne
bi mogla s silo zadušiti ruske revo-
lucije. Če bi se šlo ruskim boljševi-
kom za to, da revolucionarna misel
v svetu polagoma in počasi dozori in
da se svetovni proletarijat polagoma
stane v eno samo neenkratno eno-
to, ne bi smeli drugega zahtevati
kakor da se jim osigura mir od zua-
ni. Toda ruski boljševiki se s tem
ne morejo zadovoljiti, ker v svoji so-
cijalni nezrelosti ne morejo ustvariti
nič drugega, niti ne prostane oru-
žja, kakor da revolucija v Rusiji
privede nazaj v njene blazne
mogoče meje, ali na to morajo za-
nesti in razširiti v Evropo in Ameri-
ko, ki so prave dežele kapitalizma.

Zato nim ni dovolj podpora
druhih strank v toliko da se jim
garantira mir (od zunaj), ampak oni
zahtevajo odkrito meščansko vojno.
Zato seveda gledajo na akcijo, ki jim
hoče zavarovati mir z omalovaže-
vanjem in preziranjem in napadajo
na najurovejši način ljudi, ki jim ho-
čejo zasloniti le mir, a jih ne ma-
rajo podpirati aktivno. Za ruske bol-
jševike je vsaka internacionalna
akcija razen oborožene ustaje na-
ravnost izdajstvo. Na ta način za-
ravnost boljševiki nekaj kar pomeni
za vse druge proletarske stranke
samenor. Voda francoskih socialistov
Langelet je rekel: Če se zdro-
be meje kosti v interesu ruske re-
volucije, mi ni nič na tem; ne morem
na donustiti, da se zdrobi francoski
socializem v interesu moskovske
diktature.

(Dale prih.)

Malo odgovora.

Včerajšnji »Rdeči Prapor« go-
vari o kamelionih, ki so preselili
v socialno demokratsko stranko ter
napada podobenega v onem elevan-
tem in duhovitem tonu, na katerem
se odlikujejo največji slovenski
komunistični ekstremistični dušev-
ni priaki. Slovenskim sodržavom na
en in drugi strani je znano, da sem
bil centumaški, ko so sedanjí ekstre-
misti še zagovarjali ministerializem

da sem ostal centumaški po razkolu
v stranki in po vukovarskem kon-
gresu ter da sem centumaški še dan-
es. Baš zato, ker sem ostal zvest
svojemu prepričanju, nisem mogel
sodelovati v komunistični stranki,
kakršna je bila osnovana v Vukova-
ru in sem moral po II. kongresu III.
Internacionalne, ki je stavil vsem
svoim članom one znane nesociali-
stične pogoje, izstopiti dosledno iz
nje. Brezdačem s Turškega trga,
ki so še pred letom dni sili patri-
stične članke v »Narodnem Socia-
listu« in v »Slovenskem Narodu«
(Fahlančič!) je taka doslednost ne-
razumljiva. Oni, ki so na vukovar-
skem kongresu z zločinsko lahkomi-
selnostjo uničili delavski pokret v
Jugoslaviji, so morda želeli, da se
ustanovi v Sloveniji nova centuma-
ška stranka, da si kriče proti raz-
dvajalcem delavstva. Jaz sem pa
drugačnega mnenja. Mislim, da je bi-
lo konfuzije v delavskem gibanju
dovolj, da se skrajni čas da se
delavstvo zonet združi, da ne bo
pri volitvah in ne volitvah teneno.

Tehne razloge, ki me nutno silijo,
da nastopam v tem smislu bom itak
obširno pojasnil v proglasu na slo-
vensko delavstvo, ki izide te dni.
Kar se na tice dolarjev in drugih si-
nekur s katerimi se me le baie ku-
pilo, moram še enkrat pribiti, da ni
v moji navadi prodajati se za do-
mače ali tuje bodisi delavske ali ka-
pitalistične vroše. Se razumemo. Ek-
stremisti ne smejo niti v tem meriti
ves svet na svojem. Če bi se noga-
nial za posebne dohodke katerekoli
vrste bi bil lahko ostal pri njih. Šal
so me do zadnjega vplili. Tega na
nisem storil, ker nočem nositi niti
najmanjše odgovornosti za njihovo
nočete, ker hočem imeti čiste roke.
Ves komunistični pokret v Jugosla-
viji je le delo za reakcijo. Ekstremi-
sti varajo jugoslovanski proletarijat
in varajo ruske sodržave. Vse to in
še masikal drugega, ho v kratkem
vsem očito. Proletarijat ho sedil,
če sem prav ravnal. S kolom in s
prostaskim obrekovanjem ne izbri-
šete resnice.

Rudolf Golouh s. r.

S drugom železničarjem!

Železničarji stojimo pred najža-
lostnejšim dogodkom, kar jih pozna
zgodovina našega proletarskega gi-
banja, to je pred razpadom ene na-
vrednejših ter najstarejših organi-
zacij — organizacije železničarjev. In
kaj je temu krivo? Kriva je lahko-
miselnost nečestice ljudi, ki nimajo
niti iskric interesa na tem, da bi
bila organizacija močna temveč jim
je strokovna organizacija samo sred-
stvo za eksperimente. In ker imajo
kakor znano gospodje profesorji
veliko veselje, ako se jim nudi pred-
met, na si ho to živo bitle ali mrt-
va rida da ga izrabijo v znanstvene
študije, so se lotili zadnje čase tudi
železničarske organizacije razni
Markoviči, Filipoviči in drugi taki
tiči, ki nimajo s proletarskim živhe-
niem in vibanjem absolutno ničesar
skupnega.

Železničarji so bili pred dobrim
letom ujediničeni v skupni Savez
t. i. zvezo železničarjev cele nove
države. Akoravno so bili člani po-
stavljani pred ovotv čin, ne da bi se
ih bilo preje uprtašo ali so voljni
zediniti se ali ne, se vendar pozdra-
vili zedinjenje z edinega razloga, ker
je zedinjenje ena glavnih nalog pro-
letarijata sploh. Posebno pa je zdru-
žitev železničarjev zelo potrebna.

Toda ljudje, ki so stali na čelu
železničarske organizacije v Slove-
niji, se sploh niso vprašali s kom se
naj zedinimo in kako in so napravili
skok v temo. Treba je bilo previd-
nosti, in je ravno ni bilo.

Železničarji smo postali čez noč
— »komunisti«, ne da bi se tega za-
vedali, saj smo protestirali, ko so
nas od nasprotneške strani titulirali
s »komunisti«. Bili smo politično
skrajni do zadnjega organizirani v
socialnodemokratski stranki. Toda
prihitali so razni preroki in so nam
zagovarjali, da smo sedaj pravi »ko-
munisti«, ker je naš Savez včlanjen
v Beogradu in komunističnem CRSV.
Ali to do vukovarskega kongresa
za nas še ni bilo tako važno. In ko-
likor še ni nanesena stavka napra-
vila napravil je vukovarski kongres.
Ta je zadal zadnji ter odločilni uda-
rec, temveč vsem strokovnim orga-
nizacijam, ki so jih vodili komunisti
v Jugoslaviji. Pa še več! Celo »Ko-
munistično Partijo«, ki so jo na tem
kongresu poklicali v življenje, so sa-
mi obsodili na smrt.

Toda 14. novega komunistične-
ga partijskega štatauta pravi, da
mora biti strokovna organizacija
instrument stranke, to je da je stro-
kovna organizacija strogo podrele-
na politični organizaciji. In ker bi bi-
la strokovna organizacija politični
instrument, bi bili torej člani stro-

kovne organizacije sami komunistom
— eksperiment. Članski prispevki
so se takoj neprimerno zvišali. Kom-
unisti se niso trudili, da bi to ute-
meljili in če so to storili zelo ne-
redno. Kalkulirali so, ako odnede
vsled novih prispevkov se mlako
članov, to nič ne de denarja, ho se
vedno dovoliti. Denarja bi bilo res,
toda le za par eksperimentarjev. Sal
imamo krassen zled pri »stainiku«
Kauriču, ki vleče od železničarske
organizacije za to, da dela morda pol
ure na dan 4000 K na mesec. Več ta
gospod ne more delati, ker je na
tolikih mestih zaposlen. Za to do-
hiva kot uradnik bolniške blagave
3200 K mesečno in nadalje kot član
odhoda železničarske konsumne za-
druge ter kot član nadzorstva tiskar-
ne Saveza skupno 2500 K mesečno.
Torej mesečno 9700 kron ali letno
116.400 kron. Koliko je to proletar-
skih žuljev? Taki ljudie razbujajo,
na najbolj lahkomiseln način organi-
zacije, ki so bile s težkimtrudom zra-
lene. Taki ljudie lahko privedejo,
kako ho leno v komunističnem raju.
Ti na uboga para čakaj da pri'e
diktatura! Organizacije niso za o
tu, da se bodo dale takšnim olav-
kam izrabljati!

Da so ti ljudie res soravili že-
lezničarsko organizacijo na rob orpa-
da, tega se zavedajo, nočejo pa
priznati, da so oni krivi, in iščejo
krivce med »neubogljivimi« zaup-
niki, ki nočejo vsega verjeti, kar jim
ti novi komisari razlagajo. Delavci
pa hkrati dveh diktatur nočejo, ker
je ena že dovolj neznosna.

Po Staterskem se klatilo razni
Petriči in Zorve, ter blavovali oreni
in zvenlo na vse one, ki se brez po-
moči ne pokrnavajo. Ali vse to po-
tova ne ho rešilo Saveza, če tudi
sedaj zagovarjajo da odstopijo od
eksperimentov, na se priključijo k
centumašem. S tem hočejo rešiti
sebe ne na organizacije.

To na za strokovno organizacijo
še ničesar ne pomeni. Gospodje, ki
se igrajo komuniste, so na las noda-
ni mislonariem iz klerikalnega taho-
ra, ki privedejo da se tukaj sa-
mo trlinje za to, da da ho na onem
svetu živianje. Seveda, da to vella
samo za ubogo ljudstvo. Oni sami
na počelo tukaj tmeti, da bi na onem
svetu z večim tekom živiali tem-
več se tukaj uživalo. Ravno taki so
naš Markoviči, Kauriči in drugi, ki
so principielno proti reformam, to je
proti nobilišanim živlenskam noga-
lev. Oni pobližajo reforme ter menijo,
da ho proletarijat holi revolucionar-
ren, in slabše se mu vodi. Tudi naš
klerikalci privedejo da imaš na
drugem svetu tem večje plačilo, čim
slabše se ti na tem svetu vodi.

Končam s temi-le predlogi: Železničarska organizacija naj se postavi v Sloveniji na popolnoma novo podlago analogno organizaciji tiskarjev izven vsakega strankarstva. Dosedanji članom naj se zalamčito vse dosedaj pridobljene province v

Sloveniji, kakor hitro bo ta organizacija izvedena v Sloveniji, potem naj se na store karkoli, da se doseže pravilno ter nametno zedinjenje z ostalimi železničarji Jugoslavije. Pri tem naj vlada popolna demokracija in sporazum ne pa diktat. A. B.

Atentat na osemurni delavnik.

Ljubljana, 4. Današnji dnevniki poročajo, da je ministrski svet, v katerem sede nekateri klerikalci in liberalci, podpisal naredbi s katero se podaljšuje delavni čas za malo obrit na de-

vet ur. S tem je napravila jugoslovanska buržoazija velik reakcionarni korak proti delavstvu v naloženem soglasju.

Odhod jugoslovanskih delegatov na jadransko konferenco.

Belgrad, 2. »Tribuna« poroča, da je kraljevska vlada dobila poziv iz Rima, po katerem se bodo pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja pričela čez nekaj dni. Naši delegati, ministri dr. Vesnić, dr. Trumbić in Kosta Stojanović odpuščajo 4. ali 5. t. m. 2. njeni odpotuje kot vojaški ekspert polkovnik Kalafatović ter pomozno osebje.

Zagreb, 3. »Narodno Delo« poroča iz Belgrade, da bo naša delegacija pri direktnih pogajanjih z Italijo nemoteno vztrajala na programu, ki je bil že prej sklenjen. Zahtevala bo za isto priznanje takozvane Wilsonove črte in da Reka na noben način ne sme pripasti pod italijansko suvereniteto, za Albanijo pa meje od leta 1913, in rešitev skadrskega vprašanja.

Odkritje protirevolucionarne zarote v Moskvi.

Kodani, 3. Kakor se poroča listu »Berlinske Tidende« iz Kovna, pri naših moskovskih listih uradno naznani, da je sovjetska vlada prišla na sled velikim pripravam za protirevolucijsko teroristično akcijo zoper sovjetsko vlado. Poročilo sive, da je sovjetska vlada odločena z vsemi silami sovjetski rod braniti in pozivlje vse komuniste, naj stopijo na straži. V Moskvi se vrše mnogobrojne aretacije. Vsi člani generalnega in mor-

nariškega štaba so aretirani. V Orenburgu so internirali 3000 carskih oficirjev. Ker se je Smolensku uprlo več vojakov, so bile rdeče čete, ki so došle iz Smolenska razorožene. Pariz, 3. Listi poročajo iz Kodanije: Poljski general Balakowicz se s svojimi prostovoljskimi četami zasedel Minsk in hale ogroža Smolensk, kjer je izbruhnila vstaja proti boljševikom. Balakowicz namerava korakati proti Moskvi.

Harding predsednik Zedinjenih držav.

New York, 3. Število izvoljenih republikanskih volilnih mož znaša 222. Demokratskih volilnih mož je bilo izvoljenih 41. V vseh vzhodnih državah si je priporil Harding pretežno večino glasov.

Boston, 3. Po poročilih iz 22 držav glede izida volitev je senatorju Hardingu zagotovljenih 275 glasov.

MINISTRSKI SVET.

Belgrad, 3. Na sedaj ministrskega sveta so sklepali o volitvah za konstituantno in o razpisu ministrstva za notranje stvari vsem političnim oblastvom, da morajo biti volitve popolnoma svobodne in brez vsakega vplivanja s strani političnih oblasti. Nato so sklepali o vabilu Italije na direktna pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja.

RAZKOL V HRVATSKIM ZAJEDNICI.

LDU, Belgrad, 2. V političnih krogih se govori, da sta se ministri Kovačević in dr. Živko Berkč izjavila proti volilnemu programu hrvatske zajednice. Tudi minister dr. Drinković namerava baje v Dalmaciji kandidirati na svojem posebnem programu in ne na programu hrvatske zajednice.

UREDITEV DRAGINJSKIH DOKLAD.

LDU, Belgrad, 2. Z večeršnjim dnevom so popolnoma urejene draginjske doklade osebju vseh prometnih ustanov. Po tej uredbi bodo draginjske doklade omenjenega osebja za 25% večje od draginjskih doklad ostalih državnih nastavitelcev. V

ministrstvu za promet se sedaj izvršuje uredba glede ureditve dnevnice za čas potovanja.

KREG ZA VOJNO ODŠKODNINO.

LDU, Belgrad, 2. V predsedništvu ministrskega sveta se je vršila ministrska konferenca, na kateri se je razpravljalo o stanju vojne odškodnine na podlagi poročila, ki ga je predložil naš delegat v republiški komisiji v Parizu, Bošković. Vprašanje vojne odškodnine se nahaja v istem stanju, kakor pred nekaj meseci, ko so zahtevali zahtevali od naše vlade, naj žrtvuje 1% vojne odškodnine. Naša vlada je takrat pristala na to zahtevo, vendar pa je zahtevala kompenzacijo na drugi strani. Od tega časa set o vprašanje ni pomaknilo niti za korak naprej. — Na sedaj se je razpravljalo tudi o sklicanju parlamenta, vendar so vsi ministri izrazili svoj dvom o možnosti sklicanja, ker so se vsi poslanci razšli na agitacijo.

NESPORAZUMLJENJE MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO.

Belgrad, 3. Naše poslaništvo iz Dunaja je obvestilo ministrstvo za

zunanje stvari, da avstrijska vlada noče ukiniti sekvestrova nad imetjem naših podanikov, češ, da naša vlada tudi ni ukinila sekvestra nad imetjem avstrijskih podanikov. Razume se, da je ta akt avstrijske vlade kršenje mirovne pogodbe; medtem ko sekvester nad imetjem avstrijskih podanikov služi kot garancija za izpolnitev saintgermainске pogodbe, služi sekvester nad imetjem naših podanikov v Avstriji samo kot garancija, da bodo naši podaniki plačali avstrijskim tvrdkam svoje dolgove, dasiravno so dolgov naših podanikov minimalni, vendar zahtevalo Avstriji, da ukine naša država sekvester nad imetjem avstrijskih podanikov. Doznava se, da bo naše pravosodno ministrstvo zahtevalo od ministrstva za zunanje stvari, da izda o tem svoje mnenje.

UVELJAVLJENJE NOVE AVSTRIJSKE VLADE.

Dunaj, 3. Nova zvezna ustava za Nemško Avstrijo stoni v veljavo 10. t. m. Istega dne se bo sestel tudi novi avstrijski državni svet. Danes je bila v poslojstvu državnega tainštva seja zastopnikov posameznih dežel. Kakor poroča »Neue Freie Presse«, ta seja ni imela političnega značaja, temveč je bila samo strokovna. Zato niso bile novellirane politične osebnosti, temveč samo strokovni referenti posameznih deželnih svetov.

SE VEDNO TAJE!

Budimpešta, 3. Nekateri listi so pred kratkim poročali, da je Francija razveljavila tajno pogodbo, po intervenciji Anglije sklenjeno z Madžarsko, oziroma, da je obvestila Madžarsko o neveljavnosti te pogodbe. Madžarski korespondenčni urad je od pristojne strani pooblaščen, izjaviti, da o francosko-madžarski pogodbi ni bilo nikdar govora in da torej tudi ne bi bilo mogoče razveljavljenje take pogodbe.

VOLITEV V ŽELEZNIČARSKIH SVETU V ČESKOSLOVAŠKI.

LDU, Praga, 3. Kakor poroča »Rude Pravo«, je bilo izvoljenih v železničarske svete 364 kandidatov českoslovaške unije, 87 nemške železničarske zveze in 292 českih narodnih socialcev. Tedaj 451 socialnih demokratov in 292 narodnih socialcev.

KONGRES POŠTNIH NAMEŠČENCEV.

LDU, Milan, 3. Danes je bil tu odprt mednarodni kongres poštinih, brzojavnih in telefonskih nameščencev, ki se ga udeležujejo Avstrija, Belgija, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska in Švica. Po kritiki italijanskega delegata o slabem izvajanju amsterdamske akcije proti madžarski reakciji, je bila sprejeta resolucija, ki protestira proti usmrčenju glavnega tajnika madžarskih poštinih, brzojavnih in telefonskih nameščencev, Oskarju Levayju. Kongres se je nato bavil s kontrolo v podjetjih. Večina se je izrekla zato, da imajo v upravi posvetovalno pravico.

IRSKA DOBI POPOLNO SAMOUPRAVO.

LDU, London, 2. (Reuter.) Gornja zbornica je s 44 glasovi proti 13 glasovom odločila predlog lorda Lereburna, da se dovoli Irski popolna samouprava s pridržkom, da vojne, mornariške in zunanje posle nadzoruje angleški parlament.

RUSKA OFENZIVA PROTI WRANGLU.

LDU, Moskva, 2. (Brezlično.) Frontno poročilo od 2. t. m.: Na južni fronti naše čete napredujejo. Na drugih frontah mir.

GRŠKO TURSKI BOJI.

LDU, London, 2. »Times« poročajo iz Carigrada, da so Grki dosegli proti Turkom na bojišču pri Brussi-Cynos sijajno

zmago. Turški poveljnik je baje ranjen. Armenci so zavzeli mesto Igdir. Dve novi turški diviziji sta bili na bojišču pri Khari popolnoma uničeni.

Politične vesti.

+ Jadransko vprašanje bo v najbližji bodočnosti vendarle rešeno. To se pravi, ročeno je bržkone že, ker je navada, da se take stvari razpravljajo že zdavnaj prej, dokler se ne doseže sporazum v najvažnejših točkah, tako da se gre pri končnih, oficijelnih konferencah le še za malenkosti in pa za podpise. Kdor si to predoči, bo vedel tudi pravilno ceniti razne patetične oklice in pozive na naše delegate v zadnjem trenutku. Taki pozivi ne veljajo nič. Kakor vse kaže, se bo za Slovence nepopolna rešitev jadranskega vprašanja prav izdatno izražala v agitacijskem boju za volitve, ravno tako kakor koroški plebscit. In veste, kdo bo vsega zla kriv? Socialni demokrati in Tone Kristan, ker ni šel v Trst agitirati med socialiste. Prav tako kakor na Koroškem. Ali pa Eibin Kristan, ker je prepozno prišel iz Amerike. Ali pa Goluh. Eden bo, kdor bo.

+ Korošec podpisuje, Veseljak briše. V večeršnjem »Slovenec« je priobčal posl. Veseljak svojo obtožnico proti demokratom zaradi novih davkov. Poslanec Veseljak je klerikalec. Dr. Korošec je tudi klerikalec. Dr. Korošec sedi v vladi, njegov klub tvori važen del parlamentarne večine. Proračun je izdelal demokrat, ki je tudi poleg Korošca v vladi. Proračun je bil vladi, v kateri sedi dr. Korošec, pravilno predložen. Dr. Korošec je proračun podpisal, čisto pravilno: K-o-r-o-s-e-c. Zakaj se torej sedaj jozita dr. Korošec in posl. Veseljak? Ali ni mogel takrat, ko je bil čas, prijeti dr. Korošec za klobok mesto za pero? Ali ni mogel posl. Veseljak s svojimi tovariši vred zapustiti vladne večine? Zakaj se torej pritožujeta sedaj? Odgovor je kratek: Ker gresta sedaj v »opozicijo«, — po dogovoru z radikali —, ker »opozicija« pred volitvami bolj vleče.

+ »Večerni list« pravi, da bo Tone Kristan zabavljal. — Bo, bo!

+ »Naprej dviga glavo« konstatira »Večerni list«. To znači, da jo ima. »Večerni list« je ne more dvigati. Kvečjemu kako zeljnato.

+ Italijanska vlada je določila nekega tajnika tukajšnjega svojega poslaništva, da do imenovanja konzula v Ljubljani prevzame vodstvo poslov ter izdajanja vizumov za potovanje v Italijo.

+ Sedaj naj dokazeta, »Pravo Narod« poroča, da sta bila izročena narodna poslanca Vasa Knežević in Dušan Tušnovič, socialistična renegata in radikalna agenta provokatorja sodišču, kjer bosta imela priliko doprinese dokaze za vsa obrekovanja in napade na socialnodemokratske voditelje, posebno na člane kluba socialnodemokratskih narodnih predstavnikov. Sedaj bosta lahko dokazala resničnost očitanih in napadov, katere sta nagromadila v nekem pamfletu, ki sta ga v Novem Sadu v 10.000 izvodih izdala in za katerega sta dobila od radikalcev 14.000 K. Toliko so namreč znašali stroški. Potem bo tudi »Večerni list« in »Slovenec« lahko priznal neresničnost vseh napadov teh dveh propalic, katere je s takim tekom priobčeval.

+ Prav je. Kragujevaški narodni predstavnik Sreten Kojić je bil izročen sodišču in v zapor, ker je v svojstvu občinskega delovodje prejel iz državne blagajne dvanajst tisoč dinarjev, a ni bil v stvarni občinski delovodja. Bivši kragujevaški advokat in poslanec g. Čeda Radović, osebnih in strankarskih prijatelj g. Kojića, ki je pomagal g. Kojiću, da je prišel do tega denarja, je tudi izročen sodišču in v zapor. Kako se bo ta zadeva dalje razvijala in kako se bo končala, ne vemo; mogoče

se bosta kako izgovorila, a mogoče je tudi, da bosta oba obsojena. Naj se ta zadeva konča kakorkoli, dejstvo ostane: da je dvojica političarjev, en aktivni in en bivši poslanec, ki sta dosedaj politično vodila eno od največjih okrožij v Srbiji, izročena sodišču radi 12.000 dinarjev, ki so bili nezakonito vzeti iz državne blagajne. Prav je, da se jih kaznuje, a ni prav, da se začne pri malih poverjenjih. Znano je, da g. Pašić še do danes ni položil računa o svojem držanju na Krfu, kjer se je zapravilo lepe milijone francoskih frankov v zlatu. Znano pa je tudi, da so si osebe, ki so bile na Krfu na vladi, zgradile lepe vile in hiše; kje so dobile te osebe denar, ko pred vojno niso imele ničesar, ni nobena tajnost. Toda naša sodišča začnajo pri malih.

+ Czernin želi h krščanskim socialcem, »Neues Achtuhrblatt« poroča, da je grof Otokar Czernin poprosil klub krščansko socialnih poslancev za sprejem kot hospitant.

Organizacijski vestnik.

Iz strok. organizacije.

Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok podružnica Ljubljana sklicuje svoj mesečni shod, v nedeljo 7. t. m. v dvorani hotela »Ilirija«, Kolodvorska ulica, točno ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Mesečno poročilo. 2. Sprememba bolniško zavarovalnega zakona. 3. Raznoterosti. Sodruzi kovinarji! Vaša dolžnost je, da agitate, da se shoda vsi udeležite. — Odbor

Zaupnike vseh ljubljanskih kovinarskih obratov vabim na sestanek, ki bo v petek 5. t. m. takoj po delu. Isti večer se bo vršila podružnična kontrola. — Načelnik.

Celje. Seja podružnice živilske stroke se bo vršila dne 7. t. m. ob 9. dopoldne pri Ban Jelačiču, Prešernova ulica 6. Prosimo odbornike za točnost.

Izjava. Z ozirom na podlistek »K stavki v dramskem gledališču« v »Jutru« štev. 63 z dne 3. novembra 1920 izjavlja »Društvo grafičnega delavstva za Slovenijo«, da se isto z nikomur ni pogajalo o upeljavi cenzure nad časopisjem, se nikdar o tem ni sklepalo v organizaciji — in se jih, logično, tudi ni odbilo, ker sploh nikdo od igralcev ni posredoval pri naši organizaciji. — Odbor.

Splošna organizacija vojnih invalidov za Slovenijo, podružnica Celje, priredi v soboto, dne 13. novembra ob 7. uri zvečer v gostilni pri »Kroni« shod. Dnevni red: 1. Poročilo o sedajnem delovanju. 2. Pomen, potreba in način inv. org. za celo državo ter predprijave za ujedinenje. (Referent Leskošek.) 3. Volitev delegatov na centralni občni zbor v Ljubljano. 4. Raznoterosti. Dolžnost vsakega vojnega invalida je: da se shoda zanesljivo udeleži.

NAJNOVEJŠE BROŠURE:

Abditus: Naša gospodarska in socialna vprašanja. Cena 4 K.

Eno leto v Narodnem predstavništvu v Belgradu. Cena 6 K.

Majski spis (za leto 1920). Cena 3 K. Marks - Engels: Komunistični manifest. Cena 2 K.

Citaite, razširajte te zanimive knjižice.

Sodrugi, sodružice! Naročajte zgornje knjižice naravnost ali po dopisnici pri upravi »Napreja«, Ljubljana, Franciščanska ulica štev. 6, I. nadstropje. — Vse podružnice »Svobode« opozarjamo, da skrbno marljivo za razširjanje zgoraj navedenih brošur.

LISTEK.

Skrivnost »rumene sobe«.

Francosko spisal Gaston Leroux. (Dale.)

»Odločeni smo namreč preprečiti, da bi dvajset vrlih državljani zakrivilo tako grozno hudodelstvo kot je sodni umor. Očitno, grozni slučaj, stopinje, nerazumljivo molčanje obtoženca, zagonetna uporaba njegovega časa, pomanjkanje alibija, je res moglo dovesti državnega pravdnika do skušnjave. nati nekaj tukaj, ker ni mogel najti druge. Vsi ti momenti so tako zapeljivi, da moramo oprostiti sicer tako razumnemu kakor spretnemu in v spletnem tako srečnemu policistu kot je g. Friderik Larsan, ki se je pustil tudi preslepiti od njih. Do danes so vsi samo slabo govorili o gu. Robertu Darzacu pred preiskovalnim sodnikom, mi pa na hočemo braniti pred porotniki. Prišli smo pred sodni dvor luč, in sicer tako, da bodo razsvetlene vse

skrivnosti Claudieja. Mi namreč imamo resnico.

»Da že nismo govorili prej, je to zaradi stvari same, ki jo hočemo braniti. Naši čitatelji se niso pozabili člankov ki smo jih priobčili o »Levi noči iz ulice Oberkamf«, o razpustitvi v »Credit universale«, o aferi Kosov zlata iz državne novčnice. Ti članki so namizili resnico našim čitateljem že prej. Kot se je posrečilo obhodovala vrednemu Frideriku Larsanu razgaliti vso resnico. Vse te naše privatne poizvedbe je vodil naš najmlajši sodružnik, dečko »komaj osemnaestih let, Jože Rouletabille, ki bo že luter postal slaven. Takoi v začeto afero iz Claudieja se je napotil naš mladi poročevalec na lice mesta, premagal je vse ovire ter se celo dosegel neverjetni uspeh, da mu je bilo dovoljeno stanovati v gradu, kjer niso dovolili nobenemu drugemu časnikarju niti vstopa. Skunno »Friderik kom Larsanom« je iskal resnico: z grozo je zapazil silno zmoto, ki je v njo zabredel veliki duh slavnega policista, zastopil ga je izkušal spraviti z lažnjive poti: veliki Fred ni hotel sprejeti naukov od mladega repor-

terja. Vemo, kam je to pritrlo ga. Roberta Darzaca.

»A, Francija naj izve, svet naj izve, da je že na večer po aretaciji g. Roberta Darzaca, prišel naš mladi Jože Rouletabille v pisarno našega ravnatelja. Rekel mu je: »Odpotujem. Koliko časa bom odsoten, vam ne morem povedati: morebiti en mesec, dva meseca, tri mesece... morebiti se sploh ne vrnem... Tukaj je tole pismo... Če se ne vrnem pred dnevom, ko bo stal g. Robert Darzac pred porotniki, odorli bodete to pismo med obravnavo, potem ko bodo zaslišane že vse priče. Sporazumite se z zagovornikom ga. Roberta Darzaca G. Robert Darzac je nedolžen. V tem pismu je napisano morilčevo ime, in ne rečem: dokazi, ker dokazem grem ravno iskati, ampak neovrhljiva razlaga njegove krivde. In naš poročevalec je odstopal. Dolgo nismo dobili o niem nobenega poročila, a pred tednom je prišel k našemu ravnatelju neznanec ter mu je rekel: »Storite če bo treba, kakor je naročil Jože Rouletabille. V pismu je resnica.« Neznanec nam ni hotel povedati svojega imena.

»Danes, 15. januarja, je porotna obravnava Jože Rouletabille se še ni novnil: morebiti ga ne vidimo več. Tudi časnikarstvo zahteva tunake, žrtve svojega poklica. Morebiti je v tej uri že žrtel! Znani ga bomo maščevali. Naš ravnatelj se bo odnehal danes popoldne v Versailles ter bo stopil pred porotnike s pismom: v katerem je napisano morilčevo ime! Nad tem člankom je stala Rouletabilova slika.

Parižani, ki so se peliali tega dne v Versailles k porotni obravnavi, nazivni »Skrivnosti Rumene sobe«, gotovo niso pozabili neverjetne gneče na kolodvoru Saint-Lazare. V vlakih ni bilo dobiti prostora, postavili so morali posebne vlake. Članek v »Epoqui« je razburil vse, prebudil vso radovednost, podžgal razgovore o aferi do strasti. Z zaupničami so se obkladali privrženci Jožefa Rouletabille in fanatiki Friderika Larsana, ker res nerazumljiva je ljudska duša. Ni jih toliko skrbela usoda obtoženca, ki bo morebiti do nedolžnem obsoten, ampak le

naziranje, ki so ga imeli o skrivnostih Rumene sobe. Vsek je imel svojio razlago, ki se mu je zdela seveda prava. Vsi ki so si razlagali zločin kakor Friderik Larsan, niso dopustili, da bi kdo dvomil o prebrisaniosti ljudskega policista: in vsi drugi, ki so imeli drugo naziranje kot ga je objavil Friderik Larsan, so trdili seveda, da more biti naziranje Jožeta Rouletabille (njegovo naziranje še ni bilo znano) le isto kakor ga imajo sami. S številko »Epoque« v roki so se pričkali »Larsanovci« in »Rouletabillovci« prav do stopnic justične palače. Policianca je bila izredna straža da je skrhela za mlr in red. Neopredelna množica, ki ni dobila prostora v palači, je oblegala do večera justično palačo. Novic želina ter dovezina za najbolj neumne trditve, je delala veliko preglavico stražnikom in volakom. Krožila je celo novica, da so aretirali med obravnavo samega ga. Stangersona, ki je priznal, da je morilec lastne hčere... To je bilo naravnost glupo. (Dale prih.)

Dnevna kronika.

Številno volilcev v Ljubljani. Na predlog posameznih strank je bilo naknadno v volilni imenik za Ljubljano vpisanih še 592 volilnih upravičencev. Ljubljana je razdeljena na 14 volišč. Spodnji šiki ste določeni dve volišči. Vseh volilcev je v Ljubljani 11.235.

Stanovanjska beda in volitve. V sled stanovanjske bede, ker si niso mogli dobiti stalnega bivališča oziroma so morali stanovati po raznih hlevih in zasilnih prenočiščih, je mnogo delavcev, ki so stalno zaposleni v Ljubljani, prišlo ob volilno pravico, ker niso mogli dokazati na policijski svoja stalnega bivališča. Poznani so nam slučaj, da se niso mogli stalni delavci reklamirati samo zaradi tega, ker niso na policijski prijavljeni za volitve zakonito dobo.

Plače služkinj. Organizacija služkinj je na seji 27. oktobra sklenila, da pozove vse ljubljanske gospodinjice, da plačajo služkinjam, kjer jih plačujejo le v denarju, najmanj 200 K na mesec manj izvežbanim služkinjam. To so zelo skromne zahteve, ki ne zadostujejo niti za obloko, kaj se za druge izdatke: za zdravila, za starost, za zavarovalnino i. dr. Če pomislimo, da imajo služkinje v Zagrebu mesečno najmanj 400 K, se moramo le čuditi, da so se zadovoljile pri nas nekatere s sramotnimi plačami po 50 do 100 K. Se na kmotih se jim »bolje« godi, ko dobivajo poleg tega vsaj še eno obloko. Res je, da se nahaja srednji stan, kjer so danes po večini uslužbene, v težkem položaju, toda to vendar ne gre, da bi žrtvovala služkinja svoje moči in zdravje, a bi nazadnje kje v revščini umirala.

V svrhu lažjega agnosiranja ustreljenec na »suhem bajeju« v Ljubljani nam piše prijatelj našega lista k naši tozadnji večerajšnji beleški: Imena in morda tudi druge podatke »na »suhem bajeju« v Ljubljani pokopanih ustreljenec bi se lahko doznalo iz splošnega ali pa iz tajne ekskluzivnega zapisnika bivše garnizijske bolnišnice št. 8 v Ljubljani na Zaloški cesti. Vojaško sodišče je namreč v vsakem slučaju 24 ur prej, še predno je bila izrečena smrtna obsodba, pozvalo garnizijsko bolnišnico, da naj določi zdravnik, ki bo pristavoval eksekuciji kot zdravniški izvedenec. K nekak eksekucijam je bil komandiran dr. Ivan Robida. Tudi duhovniki, večidel Slovenci, ki so spremljali delinkventne na morišče, bi lahko služili s podatki, na podlagi katerih bi se dalo ugotoviti imena ustreljenec in kraj, kjer so pokopani.

Kdo je ljubljanski policijski sumljiv? Organ ljubljanske policije so zelo vneta za službo. Bliskovite oči agentov svigajo po ulicah ter love nepridiprave. Delavci, zlasti oni, ki so brezposelni in si iščejo

dela v Ljubljani, morajo biti zelo previdni. Ni dobro, če tak delavec ogleduje kako izlobo, ni primerno, če gre tak delavec v prenočišče s par kronami, takoj postane agentom sumljiv in ga odvede v zapor, kjer mora čakati potem na milost državnega pravdnika. V tem oziru se zlasti brezposelnim pekovski pomočnikom godi zelo slabo.

Usodni streli na črnuškem mostu. Preteklo soboto, 30. t. m. se je 22letna Alojzija Zajc vozila na vozu s svojo materjo iz Ljubljane proti domu v Trzin. Na črnuškem mostu okoli 1. popoldne je nenadoma iz neznane smeri priletela krogla ter od strani težko ranila Alojzijo Zajc v levo oko, ki je bilo takoj vse okrvavljeno. Alojzija se je zgrudila v nezavesti. Njena mati ne more povedati, od kod bi bil prišel strel in kdo bi bil storilec. Ranjeno Alojzijo so prepeljali v deželno bolnico.

Avtomobil ga je povozil. Na Tržaški cesti je neki avtomobil povozil skladiščnika Marcela Tomažiča iz Dravclj. Avtomobil je v divjem diru dirjal dalje. Lastnik avtomobila je znan.

Umri je mesarski mojster g. Alojzij Kunc v Ljubljani. N. v. m. p.

Konjski tat. Kolporter Ivan Kremžar je izvedel prometno in zvit konjsko tatvino. Iz Škofjevega hleva v Florjanski ulici je odpeljal prevozniku Antonu Pečarju iz Polhovca gradca 5000 K vrednega konja in 3000 K vrednega voz. V voz je Kremžar konja zapregel ter pognal proti Domžalam, kjer so ga prijeli orožniki.

Vlom v begunski vlak. Na glavnem kolodvoru sta mlada Vinko Hrovat in France Luznar vliomila v begunski vlak ter odnesla bančnemu uradniku Rihardu Premrou eno kolo, vredno 1500 K in begunski Frančiški Lenardič šest okenskih zaves, cenjenih na 3000 K. Zaveze sta vliomila prodala za 60 K.

Tavtina perila. Soprog progovnega mojstra Mariji Bele v Rožni dolini je bilo za 650 K ukradenega perila.

Mraz v Bohinju je silno pritisnil od sobote na nedeljo. Imeli smo 12 stopinj mraza. V noči na 1. november je padel prvi sneg. Za bolnišnico usm. bratov v Kandiji nabira te dni br. Gervazij mlodare po Ljubljani.

Plačan dopust. Tvrška Franjo Koren, pek. mojster v Celju, je uvedla za svoje uslužbenke (pek. pomočnike) plačan dopust. Istega sta bila ravnokar deželna sodna Lah Matija in Rižner Maks vsak po 6 dni. Ta napredek v pek. stroki najtopleje je odobraval. Pekovski mojstrom, zlasti onim, ki so pri dež. vladi dne 26. julija t. l. poudarjali, da so delavski prijatelji, pa rečemo samo tole: Posnemajte in pokazite isto kakor Koren v Celju. — Pekovski pomočniki.

Po svetu.

Pri zborovanju nemških socialističnih mladinskih organizacij, ki se je 31. okt. t. l. septembra vršilo v Karlovih Varih, se je po živahni debati sklenilo z 82 proti 22 glasovom, pristopiti k komunistični mladinski internacionali. Pet oseb ni glasovalo. Pregovor pravi: Mladost — je norost. Po navadi obvelja.

Nemški zračni promet. Mednarodna komisija za zračni promet je odpravila na Nemškem prepoved, ki je Nemcem branila rabiti njih letala. Nemci smejo vzdrževati zračni promet tudi s tujino, ne smejo pa rabiti v ta namen letal, ki so bila preje vojaška.

Nemci so podali poslaniški konferenci noto, v kateri protestirajo proti uničenju Dieslovih motorjev. Pravijo, da je stališče antante, ki gleda na tiste kot na specielni sistem podmorniških motorjev, popolnoma napačno, ker se Dieslovi stroji uporabljajo v gospodarstvu.

Aretacije v Berlinu. Kakor se govori, je bilo v Berlinu zopet aretiranih mnogo odličnih nemških osebnosti. Nemška ljudska banka in nemško - poljski tiskovni urad sta bila zatvorjena.

Pruska zastava črna - bela. Pruski državni zbor je na svoji seji v petek sprejel glavne člene nove ustave, po kateri postane Prusija republika v okviru nemške države. Državna zastava bo črna-bela.

Poljska grofica za razdelitev cerkvenih posestev. Grofica Mycicka objavlja v varšavskem listu »Tribuna« znamenito pismo nadškofu Teodorowiczu. Čudi se, kako se zamore nadškof zoperstavljati in pretiti z versko vojsko v slučaju, da bi se cerkveno premoženje brez papeževnega dovoljenja razdelilo. Kristus pač ni imel nobenega premoženja — piše grofica Mycicka. Ona zavzema stališče, da predlog za razdelitev cerkvenih posestev povzroči združenje, skupnost ljudstva, in da bazira na krščanski moral. In kdo ve, ako bi ne bilo umestno tudi pri kapitalističnih veleposestnikih nekako slično postopati. Za Kristusom hoditi je čast vsakega! Zakaj se pa ni nadškof v deželni zbornici oglašal in ščitil ljudstvo, ko je pater Lutoslawski predlagal, naj se postavijo strojnice proti stradalnemu delavstvu in je tako z nogami teptal Kristusov nauk, ki pravi: »Lačne nastititi!« Ali ni to vnebovpijoči groh, da

vleposestniki svoje posle po zimi mečejo na cesto, ker so (posli) organizirani? Zakaj se veleposestniki protijo osemurnemu delavniku? Menda zato, da bi delavec v tovarnah in rudokopih delal in »gospod« se na njegovih žuljih razveseljeval in zabaval? Ali ne uvidi nadškof, kakšna krivica se s tem na Poljskem godi? Ali ne uvidi, da so se zopet vrnila srednjeveški časi? In nadškofu — se ne zdi vredno, te refleksije vsaj z eno besedico odgovoriti.

Mezdno gibanje francoskih rudarjev. Narodni svet francoskih rudarjev je imel sejo, na kateri se je razpravljalo o zvišanju delavskih plač. Francoski delavci zahtevajo petkratno povišanje plač iz leta 1913. Voditelji tega gibanja so delavci v okrožju St. Etienne. Francoski rudarji zahtevajo, da se reši vprašanje povišanja plač do 12. novembra t. l. Lastniki rudnikov so poslali zastopnikom delavstva pismo, v katerem po večini odklanjajo povišanje.

Francoski delegati za zvezo narodov. Ministrski svet je izvolil Leona Bourgeois, Vivianja in Camteaux za delegate francoske vlade pri zborovanju zveze narodov v Ženevi. Ministrski svet je nadalje sklenil, da je treba pričeti z reorganizacijo osebja pri poslaništvih, ker se je organizacija teh mest med vojno zelo zanemarjala. Pri evropskih poslaništvih se bo razpisalo 23 novih tajniških mest.

Glasovanje angleških rudarjev. V kolikor se more doznati o izidu glasovanja rudarjev o predlogih vlade, je položaj tak, da bodo vladni predlogi z veliko večino sprejeti. Celotno v južnem Walesu, kjer so se delavci najbolj protivili pristati na predloge vlade, je dosežena večina za sprejem.

Občinske volitve v Angliji. Listi poročajo iz Londona, da so se t. m. na Angleškem v približno 300 občinah razen v Londonu vršile volitve v občinske svete ene tretjine občinskih svetnikov, ki se med letom izločijo iz občinskih svetov. Od kandidatov delavske stranke je bil izvoljen samo majhen del.

Gompers se čudno vede. Predsednik ameriških strokovnih organizacij Gompers je izjavil, da je njegova organizacija prisiljena izstopiti iz amsterdamske internacionalne, ker je proti manifestu, ki pozivlja proletarijat na boj proti belim reakcijam.

In k nastopu proti prevažanju vojnega materiala Poljski, da se skladišča čimprej premirje med Poljsko in Rusko. — Gospod Gompers išče povodov, da bi proslavil svojo osebo, pa ga pri tem čisto nič ne moti, če prav po nesocialistični podpira stremljenja bele reakcije. Pripominjamo, da smo vesi posneli iz »Eclaira«.

Stavka kovinskih delavcev v Barceloni se nadaljuje. Zgodilo se je več incidentov vsled stavkolomstev.

Sami se skrivajo za peč. V New Yorku so bili nabiti lepaki združene komunistične stranke, kateri pozivljajo delavstvo, naj se vzdrži predsedniških volitev in naj stopi v stavko. Osebe, ki so te lepake nalepljale, so bile aretirane, izjavile pa so, da ne pripadajo komunistični stranki, temveč da so bile najete proti plačilu 20 dolarjev.

Ubistvo na Haitu. Proti ameriškemu generalu Barnettu vodijo kazensko razpravo, ker je za časa zasedbe Haita dal poklati 2250 domaćinov.

Mestno gdelališče v Temešvaru je popolnoma pogorelo.

Kulturni vesnik.

Kapitalizem in socializem. Spisal dr. Božo Adžija. Izdala socialistična založniška zadruga »Naša snaga« v Zagrebu. Cena 16 K. Naroča se pri »Naši snagi« — Zagreb, Ilica 55. — Namen te knjižice, tiskane v latinici, je označil sam pisatelj z besedami: »Predmet, o katerem ta knjižica razpravlja, je obsežen in kvalitativno i kvantitativno; ne samo ena, celo niti petdeset takih knjižic ne bi zadostovalo, da do najmanjših podrobnosti prikaže pisatelj današnji kapitalistični in jutrišnji socialistični družbo. Podajam vam to knjižico z željo, da bo ta knjižica priročna in v pomoč vsem onim, ki se hočejo posvetiti nadaljnemu študiju socializma. Sama po sebi bo mogla ta knjižica služiti vsem našim agitatorjem in referentom na njihovih agitacijskih potih in predavanjih.« Pisatelj nam v kratkem prikazuje, kar razumemo mi pod besedami kapitalizem, imperijalizem in socializem. Prikazuje potem ekonomski cilj socializma, tolači socialistično razlaganje razrednega boja in delavskega gibanja in na koncu navaja najnovejše zahteve socialne demokracije. Ta knjižica bo dobrodošla vsem sodrugom v današnji volilni borbi in jo zato vsem kar najbolj priporočamo.

Gospodarstvo.

Oddaja 83.000 ton ladijske toneže zahteva reparacijska komisija dodatno od Nemčije. Ali se bodo ti grabeži sploh še kdaj nastili?

Uvoz nemškega blaga na Angleško je po izjavi angleškega trgovskega ministra Horneja dosegel v mesecu septembru 17.190.796 funtov.

Zlati zaklad Irske republike so angleški roparji našli in zaplenili Ircem pri neki hišni preiskavi.

Finančni položaj Amerike. Državni dolg Zedinjenih držav je znašal 30. sept. t. l. 24.087.356.128 dolarjev, t. l. 237 milijonov 315.995 dolarjev manj nego začetkom istega meseca. — Uvoz iz Evrope se je pomnožil v prvih osem mesecih 1920. l. za 145 mil. dolarjev. Izvoz v Evropo je padel v istem času za 511 mil. dolarjev.

Sport.

Nogometna tekma Ilirija : Croatia 5 : 0 (3 : 0). Croatia nam ni pokazala tolikrat prednosti, ki bi jo lahko označile za boljše med prvorazrednimi klubi. Staba te njena napadalna vrsta in enako backa nista dobra. Tudi sicer igra čudno gro brez posebne kombinacije, ki je ravno Iliriji prinesla že toliko zmag. Croatia igra bolj s posamezniki kot s celoto. Ilirija je igra s svojimi neprestanimi napadi nekoliko oživila, sicer bi bila zaspala. Izgledi so se preveč prepričali med seboj. Koti 8 : 4. Sodnik g. Hrst ne ravno predober; zelo neodločen.

Drugi dan se vršča revanche-tekma se je končala z rezultatom 1 : 4 (1 : 1). Croatia je igrala veliko boljše; precej je tudi napadala. Ilirija igra kot prejšnji dan. Surovost obojega velika. Sodnik gosp. Černovič, dober in strog, kar je prav! Publike obojega dneva v primeri z mrazom dovolj.

Pianinski kolektor za leto 1921 je že v tisku ter izide sredi novembra. Med drugo vsebino ima tudi najnovejše kolkovne lestvice in pošne določbe. Cena komadu 20 K ter je namenjen čisti prebitek za povečanje koče na Korošci pod Ojstrico. Naročuje se pri izdajatelju g. Francu Kocbeku, nadučitelju v Gornjemgradu, ali pri založništvu v Mariboru, Krekova ulica 5-1 levo.

Društvene vesti.

Konferenca delegatov upodablajočih umetnikov iz vse države je sklenila, da se osnuje enotna strokovna organizacija za vse državo. Namen te organizacije je, skrbeti za povzdigo in razvoj umetnosti po vsej državi.

Podružnica splošne organizacije vojnih invalidov v Trzinu se tem potom najtopleje zahvaljuje cenjenemu občinstvu za obisk veselice, ki se je vršila 24. oktobra 1920, od katere prireditve se je razdelilo najrevnejšim članom invalidom trziške podružnice dohodek 750 K.

Spoštovanje do dela.

Bili so časi, ko se je smatralo delavca za manj vrednega človeka. Ki mu ne pripadajo nobene druge pravice kakor tiste, ki so mu jih odredili gospodarji, grofi, baroni, kralji in cesarji. Vzlic temu, da se je z ozirom na te pravice v zadnjem stoletju precej izpremenilo, ostajalo te prežvele doime in nazori — zlasti ker imajo svoj vpliv na množice cerkve in časopise novodobnih baronov in kraljev. — Še vedno na površju.

Ti nazori so živeli in še živijo vsled tega, ker se ljudi na splošno ni navačalo k spoštovanju do dela in do tistih, ki so ga opravljali, ampak se jih je navačalo le k spoštovanju in čaščenju tistih, ki so od dela bogateli in živeli v silah. In vendar je delo izvor vsega bogastva. vse kulture in civilizacije.

Med materialnimi silami ali elementi v civilizaciji, ki omogočajo razlikovanje življenja moderne družbe od primitivnega človeka, sta samo dva faktorja, ki prideta v tem procesu v poštev: prvi je prirodno bogastvo, drugi pa delovna sila človeka.

Prvi faktor je zapoden v naravnih zakladih, h katerim ni prispeval človek ničesar. Tu pride v poštev vsa materialna sila, ki jo naravno v zakonitih vsebini.

Drugi faktor izvira iz prvega in se razvija ter splošuje vsled prizadevanja obeh — duševne in telesne energije človeka: obe ti sili ti energiji ste nerazdružljivi, nobena ne more izhajati brez druge.

Moderna civilizacija s svojo dopolnitvijo v vseh ožirih — njena veda in spoznanje materiala ter njegovih sil in naravnih zakonov. kakor njih urezanje v službo: njih fizične udeležnosti in luksuričnosti. kadar so te sile postavljene v človekovo službo: njih duševni razvoj in napredek ki prinaša, kadar je napeljan v delanja prijetnosti in srečo — so vse produkt človeške delovne sile. dodelene naravnim bogastvom in kalkulirane za uporabo, za uživanje, da služijo sreči in blagostanju človeškega življenja.

Komu naj spada to te reči in pravice do njih če ne tistim, ki so jih s svojo delovno silo ustvarili?

To vprašanje odpira pot drugemu vprašanju, ki se glasi: kdo naj ima pravico ustvarjati razmere, pod katerimi naj ta delovna sila producira. Če ne tisti, ki delajo in ustvarjajo?

Ali imajo danes te pravice tisti ljudje ki ustvarjajo vse bogastvo? Nimalo jih! Zakaj jih nimalo? Dva vzroka sta: Prvi je nemanjkanje delavske inteligence, drugi pa protiažitacija kapitalističnega razreda, ki skrbi, da ostane vse pri starem. Kakor so si nekdanji grofi in baroni lastili prvenstvo do vsega bogastva in omalovaževali delo, tako se skušajo tudi današnji kralji in baroni na podlagi samovoljne fikcije gleda na pravice do privatnega lastništva in naravnih bogastev, izgovarjati na ta način, da jemljejo v poštev posameznikovo prizadevanje v odkritih in modrosti ter dalekovidnosti prednikov kakor tudi drugih javnih naprav katere vse prištevali svojim zaslugam.

Toda kje obstajajo v prirodi pravice »samovoljnih fikcij« takih naravnih zakonov, ki bi vsebovali te neskončno dedne pravice, ni dala priroda nobenemu posamezniku, nobenemu narodu ali plemenu. Največji poznavatelji zakonov, ki jih je izumil in prejel človek trdijo in zgodovina sama nam to potrjuje, da se te sile in zakoni na nasilju, in da so se vse titulacije naravnih posestev uveljavile vsled družabne konvencionalnosti in pravil, ki so bila samovoljno predpisana in družbi priporočena, da jih sprejme brez ugovora. V moči družbe je danes, da te usiljene zakone od časa do časa poglobno menjajo. Nekdaj delo ni imelo teh pravic, danes jih ima. Čeprav so omejene in nepopolne. V koliko se delavstvo zaveda teh pravic, in v koliko hoče uveljaviti vrednost dela v boljši iz katere ima razviti neno praktično vellov v vseh institucijah dežele bo pokazalo uroslov. delavstvo dne 28. novembra ko bo oddalo svoje glasove za socialnodemokratske kandidatne liste. Spoštovanje do dela in do delavskega razreda do

ljudi, ki omogočajo, da ne zastane kultura in napredek na poti mora izvojevati delavski razred sam.

Dopisi.

Iz Novega mesta. Pred dnevi je bila tu stanovanjska komisija, ogledala si je nekaj praznih stanovanj, katera bi lahko takoj zasedla. Ker so pa posetniki med vojnimi bogateli, se branijo na vse mogoče načine najemnikov. Gospod župan Rozman pa nakazuje — ker primoran — najlažša stanovanja strankam, Boljša pusti prazna. Deželna vlada, kje si? Stanovanj je dosti, ljudje so pa v kletih in vozovih. Nepristransko komisijo zahtevamo!

Iz Kriz. V nedeljo, dne 24. oktobra se je vršil v Krizah pri Jaku škof KDZ. Poročala sta ss. Tome in Berdajs iz Ljubljane. Shod je bil zelo dobro obiskan. Referenta sta poročala o pomenu volitve v konstituantno. Poslušalci so izvajanja govornikov pazno zasledovali in odobraval. — »Večerni list« je pa 27. oktobra poročal, da je bil to komunistični shod. Dopisnika opozarjamo, naj se drugič točneje informira, če pa ne razločuje strank, naj pa nekoliko preštudira razliko. Povprečno mu tudi, da v kratkem priredimo nev shod. Zopet dokaz neodkritosti in zasledljenosti naših klerikalcev, ki pravijo, da delajo za ljudski blagor, toda ne vedo kako. Zato pozivamo vse volilce, da pokazuje tem ljudem vrata in odločno stopite v bojne vrste J. S. D. S. za Slovenijo in da oddate svoj glas socialnodemokratski in lomečodelavski kandidatski listi. Živela socialnodemokratska Jugoslavija!

Celje. V seji gerentskega sosveta celjskega dne 28. oktobra je gerent vlad. svet. g. dr. Žužek dal dodatno poročilo na interpelacijo s. Korena: Da je bila pri prejšnji občinski upravi 12 oseb za varstvene svrhe zaposlenih, da ni resnica, kakor se širijo govorice, da jih je bilo samo 7. Ti so stali poprej občinu 132.000 K, izveniš stvarne stroške, ki bi bili danes mnogo večji. Sedanjí izdatki znašajo samo 37 tisoč 68 K 43 vin. stvarnih stroškov za drž. polico, vse drugo plačuje država. Za okoli Celje je dovoljen skupno 23 policistov, ki jih tudi država plačuje. Stroški občine so tudi samo stvarni ravno tako kakor v mestu. Eno pripozna gerent in to je vprašanje stanovanjske bede, ki se zaradi nanovo nastavljenih policistov ne bo izboljšala. Izvzemši socialne demokrate so se vsi zastopniki v gerentskem sosvetu strinjali s poročilom in se izrekli za potrebo, da se povečajo policijske sile in raztegnejo tudi v okolico Celje. Sodrug Koren je izjavil, da se ne moremo ogrevati za to zaradi tega, ker se je kršila s tem samouprava občine in se tudi ne bomo, dokler bo vladal tak sistem. Če bo prebivalstvo smatralo za potrebno, tedaj bo zahtevalo močnejšo varstveno brambo. Sedaj pa ni zahtevalo, temveč se mu je po birokratičnem sistemu okotiralo. Zaradi tega je splošna nezadovoljnost in antipatija, s katero izgubila ugled primorski slovenski narod. Ne moremo pa razumeti, kako je ravno sedaj naenkrat taka velikanska nevarnost v okolici Celje, kjer sta dosežala zadostovala samo dva občinska policista in orožniki in sedaj pa mora naenkrat biti 23 policistov, za katere bo država stroške plačevala. Zaradi tega se socialni demokrate ne moremo strinjati s takšnim vladanjem.

Sodrugil Delavci Delavke! Edini list, ki spada v Vaše družino, je socialistični dnevnik

= NAPREJ =
edini radikalni zagovornik Vaših pravic in koristi, Vaš neustrašeni sobojevnik in voditelj.
Zatorej proč z drugimi listi!
Citajte, naročajte „NAPREJ“!

Volilni sklad.

Nabiranje pole za volilni sklad, izdane od okrožnega tajništva JSDS v Celju, so vrnili sledeči sodrugil nabiralci s spodaj navedenimi svotami, katere je daroval celjsko prebivalstvo in iz okolice: Sodrug Rudolf Čebular nabiralno polo št. 1. 274 K 30 v. Sodrug Josip Lisec nabiralno polo št. 2. 65 K. Sodrug Alojzij Leskošek (strokovni tajnik) nabiralno polo št. 3. 331 K. Sodružica Rozalija Holcinger nabiralno polo št. 4. 277 K. Sodrug Franjo Jelen nabiralno polo št. 7. 85 K. Brežice: Sodrug Ivan Baraga nabiralno polo št. 3. 384 K. Skupaj 1416 K 30 v. — Vsem darovalcem se najtopleje zahvaljujemo. — Okrožno tajništvo JSDS v Celju.

Resna konkurenca. Kakor je iz današnje njega inserata razvidno, pričela je tiskati bratov Vokač po 6 letih prenehanja zopet vsako sredo in soboto prodajati na drobno sukno in drugo manufakturno blago. Marškomu je ta tiskarica še v dobrem spominu; kako dobro in cenó se je tam kupovalo! Zato je zopetna otvoritev te trgovine iz konkurenčnega stališča z veseljem za pozdraviti, ker je na ta način pridoma do znižanja cen.

Človeške žrtve v industriji in pacifizem.

Ko je divjala svetovna vojna, so se našli ljudje, ki so objokovali žrtve, ki so padale na bojiščih. Ali ravno tisti ljudje, ki objokujejo žrtve, padle na bojiščih poljanah, ne vidijo žrtve, ki padajo vsaki dan na industrijskem bojnem polju, tam doli globoko pod zemljo, kamor ne prisije nikdar noben solnčni žarek, ali med bebnaci mi stroji v tovarnah, pri plati, v jeklar-nah, ladjedehicah in na železnica.

In zakaj taka razlika v sočustvovanju z žrtvami na bojnih poljanah in v industriji?

Častniki poročajo o bitki kot o nekakšnem strašnem, groznem, kjer krogle more in ubijajo, ne poročajo pa na kakšen grozovit način ropotajoči stroji mrcvarijo delavska telesa ali pa strupeni plini duše delavce pod zemljo ali kako eksplozije v rudnikih in industrijskih podjetjih trgajo na kose delavska telesa in jih mečejo na vse strani, industrijo in delo slikajo častniki kot nekaj vsakdanjega, prav nič nevarnega, ki je delavcem le za šport, da

im ne zastanejo njih krepke mišice. In od tihaj pribejo, da ljudje, ki so sicer nasprotniki vojne, ne zahtevajo, da se napravi konec tudi morjenju delavcev v industriji.

Sestinesočno poročilo države Pennsylvanije za prvih šest mesecev letošnje ga leta, pove jasno kot beli dan, da je delo v industriji za delavca ravno tako nevarna reč kot bitka za vojak. V prvi polovici letošnjega leta je bilo v Pennsylvaniji ubitih 1297 delavcev, 65.000 delavcev je pa bilo ranjenih. Samo v mesecu juniju je bilo ranjenih 14.994 delavcev, ubitih pa 242.

In če bi imeli poročilo pred sabo iz vseh držav Unije od enega leta, bi mogoče bilo število ubitih delavcev višje od števila ameriških vojakov, ki so padli na bojiščih v Franciji.

Številke, ki govorijo, koliko delavcev je bilo ubitih in ranjenih samo v eni državi, je strašno, in vendar meščanski pacifisti ne zahtevajo, da se uvedejo take varnostne naprave, da se izdatno zniža število nesreč pri delu, čeprav so proti orožju. In zakaj imajo meščanski pacifisti dvojno mero, je razumljivo. Njih sinovom in hč-

ram ni treba opravljati nevarnega dela pri strojih v tovarnah, po splošnem nabornem zakonu so pa morali njih sinovi ravno tako obtežiti vojaško suknjo kot sinovi delavcev in farmarjev.

Pacifizem je slepilo, dokler imamo uveljavljen sedanji sistem za blagovno produkcijo in distribucijo. Če so pacifisti nasprotniki ubijanja ljudi, tedaj morajo biti dosledni. Ako zahtevajo, da se razoboroži ves svet, kar je pa nemogoča stvar, dokler se v človeški družbi proiz- vaja zaradi profita in ne zaradi potreb, tedaj bi morali ravno tako zahtevati, da se odpravijo vzroki, ki povzročajo vojne. In če bi to zahtevali, bi morali ločeno zahtevati, da se spremeni način blagovne produkcije in distribucije. S to zahtevo ni pa obenem izrekli, da so proti ubijanju delavcev pri delu in da zahtevajo varnostne naprave v industriji, tako da bodo delavci vodili, ko zjutraj odhajajo na delo, da se vrnejo zopet zdravi v krog svojcev po dovršenem delu domov.

Proti ubijanju ljudi je le tisti, ki zahteva, da se spremeni sistem blagovne produkcije in distribucije, tako da ne bo več boja med narodi za trge, ampak da

bodo narodi živeli med sabo v prijateljski in tekmovalni med seboj le za najvišjo palmo kulture in civilizacije na polju znanosti in dela. Kdor pa ni za spremeni- tev sistema in naglaša le pacifizem kot glavno zahtevo, se izreka obenem, da v industriji ostane vse pri starem in da še nadalje padajo delavci v prerani grob na polju industrije.

To in ono.

* Nemec prerokuje nov vesoljni potop, Karl Brandlerpracht v Berlinu je izdal brošuro, v kateri prerokuje nov vesoljni potop in spremembo površja zemlje. Njegov potop bo uničil brez malega vse življenje na zemlji, nakar se bo začela razvijati iznova Brandlerpracht je pa dovolil dovolj časa Franciji, da iztirja vojno odškodnino od Nemčije in dosti časa grešnikom, da se spokore, kajti po njegovem prerokovanju pride drugi vesoljni potop okrog leta 3200. Svet ima torej še 1300 let časa, da se pripravi za plavanje. Pi- sec pravi, da njegovo prerokovanje sloni na astronomskih in geoloških kalkulacijah in dostavlja, da je svet vsakih 12.500

let opran vseh grehov z vesoljnim potopom.

Ali se kdaj spremeni način rojstva? Angleški dramatik George Bernard Shaw je napisal zanimiv članek, v katerem pravi, da je moderna žena, katera rebelira proti materinstvu, morda pionirka nove dobe v razvoju človeka, ko se bodo ljudje rodili brez sedanjega procesa spočetja, nosečnosti in poroda iz telesa matere. Shaw sicer ve, da je opozicija nekaterih feministk proti materinstvu absurdnost, kajti to pomeni konec človeškega rodu, ali njegovo mnenje je, da se v tej opoziciji pojavljajo prvi simptomi evolucijskih sil, ki streme za tem, da narava osvobodi ženo mučnega procesa reprodukcije in omogoči zarod izven nje. Človek nikakor ni popolno bitje in je še vedno podvržen fazam evolucije, ki pa seveda deluje počasno in spremembe se poznajo še le po dolgih dobah. Shawova dobi reprodukcije je torej še zelo, zelo daleč pred nami.

Spominjajte se volnega sklada!

Izdajatelj: Ivan Milnar
Odgovorni urednik: Iak Vehovec

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Lircu. Ustvarjena 1. 1867. Vseeno preloži bazarstvo

Pisalni stroji „Adler“.
Ceniki zastoj in franko.

Ko es iz prvih tovaren.
Dürkopp, Styria, Waffenrad.
Začasno znižane cene!

Po zelo znižani ceni nova
Dvokolesa,

plašči, zračnice, šivalni stroji in vsakovrstni deli, karbitne svetilke, gorilci itd. Sprejemo se v popravilo dvokolesa in razni stroji.

F. RATJEL, LJUBLJANA, Stari trg št. 28.

Miši, podgane, stenice in ščurki ter ves mišes mora poginiti, če se uporablja močna preizkušena najboljša in povsod hvaljena sredstva, kakor: za polske miši 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke posebno močna vrsta 20 K, posebna močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, mašek proti mršesom 10 in 20 K, tinktura proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 0 in 20 K, tinktura proti mršesu na sadiju in zelenjavi (uničev. rastlin) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 12 K. — Pošljite na povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagoviti poslužiti trdke: **Prva haloška trgovina z vinom ANTE KORENJAK in drug pri Sv. Barbari v Malozah.**

Preklic.

Gosp. Arlina, stanujočega v Vodmatu, sem nevedoma obdolžil, da je našel neki denar.

Tem potom preklicujem to obdolžitev, ker to ni resnica.

Anton Snaj, ključavničar na Jčici pri Ljubljani.

Modni salon Stuchly - Maške

Ljubljana
Lidovska ul. 3. — Ovrški trg 1
Priporočam veliko izbiro naj-novejših svilenih klobukov, topic in stanihkov za dame in dečke.

Popravila točno in ceno.
Zalni klobuki vedno v zalogi.
289

Gostilna Debevec

Breg št. 20

se priporoča cenj. občinstvu. Izborna pristna vina ter dobra kuhinja po zmernih cenah. Abonnement na hrano zelo rizek!

Gostilna

na deželi blizu železniške postaje vzamen takoj v najem.

Posredovalci dobe nagrado. Cenjene ponudbe na upravo „Napreja“ pod št. „500“.

Inserirajte v „NAPREJU“.
Najceneje! Zelo uspešno! Najceneje!
Najnižji tarifi! Največji popusti!

Tovarna Barva vsakovrstno — blago.
JOS. REICH Kem. čno čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zapestnice in frajce.
Podružnica: Sečenburgova ul. 3.
Podružnice:
Maribor Gosposka ul. 38
Novomesto Glavni trg
Kočevje št. 39.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo. Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik pri „Zlatem jellenu“ IV., Marijin trg.

Otvoritev trgovine.

Cenjenim odjemalcem vladno naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manufakturno delalno trgovino z manufakturnim blagom, v popolnoma prenovljenem lokalu. Za bližajočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za dame in gospode, dalje perilne barhente, flanele, cefirje, šifone, potrebščine za krojače, šivilje, tapetnike itd. Zagotavljaajo prijazne in solidne postrežbe

se priporočamo

A. & E. SKABERNE, veletrgovina z manufakturnim blagom, LJUBLJANA, MESTNI TRG 10.

Erlavec & Turk, trgovina z železnino pri „Zlati lopati“
prejeto Hammerje hmelj. ...
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, nasproti Križanske cerkve.

L. Gerkman Ljubljana

Velika zaloga podplatov, kož itd. na delo

USNJA

Sv. Petra cesta 71

Zopet pričnemo vsako sredo in soboto

prodajati po

brezkonkurenčnih cenah

trpežno češko volneno

SUKNO

in drugo manufakturno blago.

Po pošti razpošiljamo vsak dan. Zahtevajte cenik.

Podietie tkanin „Hermes“ Brata Vokač,

Ljubljana, Šelenburškova ulica 5, I. nadstropja (nasproti glavne pošte).

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Občno konsumno društvo v Zagorju ob Savi

(vplivna zadruga z omejenim poročitvom)

sprejema

hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 1083 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 41.647 42

Društveni sklad K 30.939 43

Blagovni promet za leto 1919 je znašal K 2.329 207 94.

Član postane lahko vsak, kdor plača vstopnino K 250 in delež K 40.—.

Pisarna v Zagorju št. 99.